

Sygn. akt I UK 515/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania R. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Białymstoku
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 sierpnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Łomży
z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt III Ua 16/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Łomży oddalił apelację R. J. od wyroku z dnia 24 października 2013 r., którym Sąd Rejonowy w Łomży oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 26 lipca 2013 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Białymstoku, odmawiającej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, przez błędną wykładnię art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (dalej jako ustawa zasiłkowa), a w konsekwencji błędną odmowę przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, w sytuacji gdy po wyczerpaniu zasiłku chorobowego skarżący jest nadal osobą niezdolną do pracy, jednakże jego

dalsze leczenie rokuje odzyskanie zdolności do pracy; II. mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie: 1) art. 386 § 4 k.p.c., polegające na nierozpoznaniu istoty sprawy wskutek bezzasadnego przyjęcia, że treść opinii biegłych w sposób bezpośredni determinuje kierunek rozstrzygnięcia sądu, który nie może wydać orzeczenia sprzecznego z opinią biegłych; 2) art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 232 zdanie drugie w związku z „art. 278 §” oraz art. 285 § 1 i art. 286 k.p.c., polegające na zaniechaniu wezwania biegłych na rozprawę celem wyjaśnienia treści opinii lub też zlecenia biegłym wydania opinii uzupełniającej (ewentualnie powołanie nowych biegłych); 3) art. 382 k.p.c., polegające na oparciu się na części zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i pominięciu okoliczności związanych z zaostrzeniem się depresji skarżącego oraz utratą zatrudnienia i brakiem możliwości pracy w dotychczasowym zawodzie, co doprowadziło sąd do bezpodstawnego i błędnego przekonania, iż jest on zdolny do pracy i może wykonywać dotychczasowe zatrudnienie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono oczywistą zasadnością skargi, gdyż wady orzeczenia, które wskazano w formie zarzutów kasacyjnych, dostrzegalne są dla każdego przeciętnego prawnika. Po pierwsze, biegli z zakresu psychiatrii i psychologii nie podłali obowiązkowi należytego uzasadnienia wydanej opinii, który to obowiązek wynika z art. 285 § 1 k.p.c., a w konsekwencji ich opinia nie poddawała się kontroli i nie uzasadniała jej bezkrytycznego podzielenia przez sąd bez wzywania biegłych na rozprawę, co doprowadziło do rozstrzygnięcia sprawy przez biegłych w zastępstwie sądu i nierozpoznania istoty sprawy przez sąd. Po drugie, doszło do pominięcia podnoszonych przez skarżącego okoliczności związanych z pogłębiającą się u skarżącego depresją, wskazującą na pogorszenie się stanu jego zdrowia (art. 382 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego,

kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Po pierwsze, zgodnie z art. 285 § 1 k.p.c., opinia biegłego powinna zawierać uzasadnienie. Funkcją uzasadnienia opinii biegłego jest jej weryfikowalność przez sąd, który ewentualne wątpliwości co do treści opinii, zarówno własne jak i podnoszone przez stronę, usuwa w sposób wskazany w art. 286 k.p.c., tj. przez zażądanie ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, a w razie potrzeby - zażądanie dodatkowej opinii przez tych samych lub innych biegłych. Sąd nie jest natomiast obowiązany dążyć do sytuacji, by opinią biegłego zostały przekonane także strony, gdyż wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., II UKN 55/98, OSNAPiUS 1999 nr 10, poz. 351). Skarżący pomija, że istotą sprawy, w której wniesiona została niniejsza skarga kasacyjna, nie jest niezdolność do pracy jako przesłanka prawa do świadczenia rentowego, ale niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów ustawy zasiłkowej (czasowa niezdolność do pracy z powodu choroby). W tej sytuacji bezprzedmiotowe jest odwoływanie się przez skarżącego do zasad obowiązujących przy orzekaniu o niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz poglądów wyrażonych na ich tle w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Trudno natomiast w wywodzie skarżącego doszukać się próby wykazania, że ewentualne naruszenie art. 285 § 1 k.p.c. miałoby wprost prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej. Zagadnienie nierozpoznania przez sąd istoty sprawy nie leży bowiem w płaszczyźnie tego przepisu i rozumiane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia polegająca na wydaniu orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania materialnej

podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, LEX nr 1677147 i powołane w nim orzeczenia). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przyjmuje się, że nierozpoznanie istoty sprawy polega na nierozpoznaniu sprawy w zakresie objętym decyzją organu rentowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2007 r., III UK 20/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 264), co nie miało miejsca. Po drugie, w myśl art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Regulacja ta ma charakter ogólnych wytycznych skierowanych do sądu orzekającego w danej sprawie i ze swej istoty nie może być w postępowaniu apelacyjnym naruszona (samodzielnie) w sposób kwalifikowany, widoczny „na pierwszy rzut oka” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 365/13, LEX nr 1646124). Ponadto, jako okoliczności podnoszone w postępowaniu przed Sądami obu instancji i nieuwzględnione przy rozstrzyganiu sprawy przez Sąd odwoławczy, skarżący wskazuje wyniki badań w skali Becka z lat 2011-2013 mające świadczyć o pogłębiającej się u niego depresji. Skarżący nie wykazuje jednak, w jaki sposób nieuwzględnienie tych okoliczności miałoby stanowić wprost o zasadności skargi kasacyjnej, skoro podstawę rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji stanowiły ustalenia poczynione w oparciu o opinię biegłych posiadających wiadomości specjalne (art. 278 § 1 k.p.c.), uwzględniającą, między innymi, wyniki przeprowadzonych testowych badań psychologicznych.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.